

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΛΟΚΚΙΟΣ.

Ὁ Ἰωάννης Λόκκιος (John Locke) ἐγεννήθη εἰς Βριγχιτῶν, πόλιν ὀλίγας λεύγας ἀπέχουσαν τῆς Βριστολῆς, ἐν τῇ κομητείᾳ τοῦ ὀνόματος τούτου, τὴν 29 Αὐγούστου 1632. Οὐδὲν σχεδὸν εἶναι γνωστὸν περὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ εἰμὴ ὅτι ὁ πατὴρ του ἦτο γραμματεὺς εἰρηνοδίκου, καὶ ἀνεμίχθη εἰς τὰς πολιτικὰς ταραχὰς τοῦ 1640. Ὁ Λόκκιος ἔκαμε τὰς πρώτας σπουδὰς του εἰς τὸ γυμνάσιον τοῦ Οὐεσμίνστερ, ἐν Λονδίῳ, ἔνθα ἔμεινε μέχρι τῆς δεκαπενταετοῦς ἡλικίας του, καὶ ἐντεῦθεν μετέβη εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Ὁξφόρδ. Πολλὰ ὀλίγοι ἐνησχολήθη περὶ τὴν σχολαστικὴν φιλοσοφίαν, ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ πανεπιστήμιον ἐκεῖνο διδασκόμεν, καὶ ἐνέκυψε πολὺ πλέον εἰς τὰς κλασσικὰς σπουδὰς καὶ εἰς τὴν ἱατρικὴν. Κατεστάθη μάλιστα ἐν Ὁξφόρδ, περιώνυμος ἱατρός, καίτοι μηδέποτε μετελθὼν τὸ ἐπάγγελμα τούτο. Τοιοῦται ὑπῆρξαν αἱ ἐνασχολήσεις του μέχρι τοῦ 1664· ἡ φύσις αὐτῶν, ἡ εὐφυΐα καὶ ἡ πρὸς τὸ παρατηρεῖν τάς, ὅπερ αὐτὰς προϋποθέτουσιν, προητοιματὴν τὸ πνεῦμά του εἰς τὴν διεύθυνσιν, ἣν ὤρεϊλε νὰ ἀκολουθήσῃ εἰς τὰς σπουδὰς τῆς φιλοσοφίας. Τὸ 1664, ὁ Λόκκιος συνώδευσε ὡς γραμματεὺς τὸν Οὐίλλιαμ Σβάν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Βερολίνου, καὶ ἐπανελθὼν μετὰ ἐν ἔτος εἰς τὸ Ὁξφόρδ συννητήθη μετὰ τοῦ Ἀσπλεῦ Κούπερ, τοῦ μετὰ ταῦτα κόμητος τοῦ Σαρτιςβουρῦ. Ὁ ἄνθρωπος αὗτος, ὅστις καὶ ὡς φιλόσοφος καὶ ὡς πολιτικὸς, ἄφησε φήμην ἀμφίβολον, καὶ ἐράνη πολυπράγμων, ἀλλ' ὅχι τόσο ἐνιμὸς εἰς τὰς πολιτικὰς ταραχὰς τῆς Ἀγγλίας, ἐπὶ Καρόλου τοῦ Β', ἐλθὼν εἰς Ὁξφόρδ, χάριν τῆς υἱείας του, ἐγνώρισε τὸν Λόκκιον, τὸν συμβου-

λεύθη ὡς ἱατρὸν, καὶ διὰ τῶν συμβουλῶν αὐτοῦ ἤδυνήθη νὰ ἱατρευθῇ ἀπὸ δυσιατόν τι παθὸς· ἔκτοτε δὲν ἀπεχωρίσθη ἀπ' αὐτοῦ πλέον. Ὁ Λόκκιος συνεμερίσθη τὴν εὐημερίαν αὐτοῦ καὶ ἀπάσας τὰς διαφόρους δοκιμασίας του ὑπῆγε καὶ τὸν εὖρεν εἰς τὴν ἐξορίαν, τῷ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν Ὁλλανδίαν καὶ ἐπεχείρισε βραδύτερον τὴν ἐξιστόρισιν τοῦ βίου του καὶ τὴν δικαίωσιν τῆς γνώμης του.

Ὁ Ἀσπλεῦ λοιπὸν ἀπέσπασε τὸν Λόκκιον ἐκ τῆς εἰρηνικῆς ἐρημίας τοῦ Ὁξφόρδ καὶ τὸν εἶχε ρίψει ἐν τῇ λαμπρᾷ κοινωσίᾳ τοῦ Λονδίνου. Ἡνώθη ἐνταῦθα μετὰ τῶν ἐπιστημοτέρων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς. Οἱ ὀκτὼ ἄρχοντες, εἰς οὓς Κάρολος ὁ Β' εἶχε παραχωρήσει τὴν κυριότητα τῆς Καρολίνης, ἀπευθύνθησαν εἰς τὸν Λόκκιον πρὸς καθαρτισμὸν συντάγματός τινος. Τοῦτο δὲ ἦτο καθαρῶς ἀριστοκρατικὸν καὶ δὲν ἐπροξένησεν εἰς τοὺς κατοίκους οὐδεμίαν εὐτυχίαν οὐδ' ἔσυχίαν, διότι τὸ 1719 ἐζήτησαν νὰ ὑποταχθῶσιν ὑπὸ τὴν ἀμεσον κυριότητα τοῦ στέμματος. Ὁ Λόκκιος προσελήφθη τὸ 1668 μέλος τῆς βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν. Τὸ 1672, ὁ Ἀσπλεῦ γενόμενος κόμης Σαρτιςβουρῦ, καὶ ὑψωθείς εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου καγκελαρίου τῆς Ἀγγλίας, ἔδωκεν εἰς τὸν προστατευόμενόν του ἐπίσημον θέσιν, τὴν τοῦ γραμματέως ἐπὶ τῶν παραστάσεων ἐπὶ ἀμοιβαῖς (aux bēnéfices). Διάφορα ὑπουργικὰ μεταβολὰι κατεβίβασαν καὶ ἀνέβιδασαν ἀλληλοδιαδόχως τὴν εὐοίαν τοῦ Ἀσπλεῦ καὶ τοῦ Λοκκίου. Ἀλλὰ, τὸ 1679 νία τις δυσμενεία ὑπῆρξε πρὸς ἀμφοτέρους σοβαροτέρα καὶ μακροτέρα τῶν προηγουμένων. Ὁ κόμης τοῦ Σαρτιςβουρῦ ἐπανήλθεν εἰς τὴν φάλαγγα τῆς ἀντιπολιτεύσεως, κατηγορήθη ὡς ἐπαναστάτης, ἐφυλακίσθη, ἐτέθη εἰς τὸν πύργον τοῦ Λονδίνου, καὶ ἡ ἀγκάσθη ἀργότερα τὰ ἐγκαταλείψει τὴν Ἀγγλίαν καὶ νὰ καταρύγῃ εἰς Ὁλλανδίαν, ἔνθα ἐτελεύτησε τὸ 1683. Ὁ Λόκκιος τὸν ἠκολούθησεν ἐκεῖ καὶ συνεμερίσθη ὅλην τὴν ἐχθροπάθειαν τῆς ἐναντίας μεριδος. Διεγράφη ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν μελῶν τῆς ἀκαδημίας τοῦ Ὁξφόρδ ἀνευ δίκης, ἡ καὶ ἀνευ προηγουμένης ἐξετάσεως. Μάλιστα ἐνοχοποίησαν τὸν Λόκκιον εἰς τὰς κατὰ τοῦ θρόνου τῶν Στωρτῶν συνωμοσίας, καὶ ἐζήτησαν τὴν ἀπόδοσίν του. Ἀλλ' εὐτυχῶς, εὖρε φίλους ἐν Ὁλλανδίᾳ, οἵτινες τὸν ἐκρυψαν ἕως οὗ παρῆλθεν ἡ καταιγίς. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συνεχρότησε μέ τινας ἐπιφανεῖς ἀνδρας, μέ τινας θεολόγους καὶ ἱατροὺς τῆς Ὁλλανδίας, μικρὰν φιλοσοφικὴν ἐταιρίαν ἐν μέσῳ τῆς ἐποῆς συνέγραψε τὰ πρώτα αὐτοῦ συγγράμματα. Ἐνταῦθα ἐτελείωσε τὸ φιλοσοφικὸν σύγγραμμα, ὅπερ ἐπεχείρισε πρὸ πολλῶν ἐτῶν, καὶ ὅπερ ἐπεγράφη *Δοκίμιον περὶ τῆς ἀνθρωπίνης νοήσεως* (Essai sur l'entendement humain).

Τέλος πάντων ἐπῆλθεν ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1688. Ὁ Λόκκιος ἔτυχεν ἐν Λονδίῳ, τὸ 1689, ἐντιμωτάτης ὑποδοχῆς. Ὁ βασιλεὺς Γουλιέλμος τῷ ἔδωκε πᾶσαν ἐμπιστοσύνην. Ἐάν ἡ ὑγεία του καὶ ἡ μετριότης τῶν κλίσεών του δὲν ἀντέκειντο, ἤδυνάτο νὰ φθάσῃ εἰς τὰ μεγαλείτερα ἀξιώματα. Ἐκτὸς τοῦ μεγάλου αὐτοῦ

συγγράμματος περί τῆς ἀνθρωπίνης νοήσεως, ἐδημοσίευσεν πολλὰ, τὰ ὁποῖα συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ στερεώσῃ καὶ νὰ καταστήσῃ κοινὴν ἐν Ἀγγλίᾳ τὴν συνταγματικὴν κυβέρνησιν τοῦ 1689. Πρὸς ἀνταμοιβὴν δὲ τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ καὶ τῆς φήμης τῇ παρεχωρήθη ἡ σημαντικωτάτη θέσις τοῦ ἐπιμελητοῦ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν ἀποικίων. Τὸ 1700, χάριν τῆς υἱείας του, ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τῆς θέσεως ταύτης καὶ ν' ἀποσυρθῇ εἰς τὴν Ὀάτην (Oates), ἐν τῇ κουιτείᾳ τοῦ Ἑσσεξ, ξενισθεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας Μασσάμ, θυγατὶς τοῦ φίλου του τοῦ περιωνύμου δόκτωρος Κουδθόρθ. Ἐνισχυλῆθη δὲ πρὸ πάντων, ἐν τῷ καταφυγίῳ τούτῳ, εἰς τῆς θείας Γραφῆς τὴν μελέτην, καρπὸς τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἡ παράφρασις τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἁγίου Παύλου, δημοσιευθεῖσα μετὰ τὸν θάνατόν του. Τὸ 1703, αἱ προσβολαὶ τοῦ ἄσθματός του, γενόμεναι συνεχέστεραι καὶ ὀδυνηρότεραι, προητοίμασαν τὸν ταχὺν καὶ γαλήνιον θάνατόν του. Μὴ δυνάμενος νὰ ἡσυχάσῃ ὡς ἐκ τῶν πόνων του ἐν τῇ κλίνῃ, μετεκομίσθη εἰς τὸ σπουδαστήριόν του, καὶ ἐπὶ τοῦ σκίμποδός του, ἀφοῦ ἐγέυθη ὀλίγων στιγμῶν ὕπνου, καὶ ἤκουσε προτεκτικῶς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ψαλμῶν ὑπὸ τῆς Κ. Μασσάμ, ἐξέπνευσεν τὴν 28 Ὀκτωβρ. 1704 εἰς τὸ 73^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Τὰ πρῶτιστα ἠθικὰ προτερήματα τοῦ Λοκίου ἦσαν ἡ ὑψηλοφροσύνη καὶ ἡ ἀβρότης τῶν αἰσθημάτων καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις τῆς τύχης του· ἡ σύνεσις καὶ ἡ προφύλαξις, συνεχῶς πλήρους σταθερότητος, ἡ πλήρης καλοκαγαθία καὶ ἡ ἀνοχὴ κατὰ τὰς ἀνωμαλίας τῆς ἐποχῆς του.

Τὰ συγγράμματά του φέρουσι λατινικὴν ἐπιγραφὴν· *Methodus adversariorum*· τὸ πρῶτον εἶναι ὑπόδειγμα τοῦ τρόπου καθ' ὃν πρέπει τις νὰ καταγράψῃ τὰς συλλογὰς καὶ τακτοποιήσῃ τὰ τῶν σπουδῶν του ἐρανίσματα, τὸ δεύτερον ἐπιστολὴ τις πολύκροτος πρὸς τὸν Λιμβόρχ ἐπὶ τῆς θρησκευτικῆς ἀνοχῆς. Τὸ *Δοκίμιον* περί τῆς ἀνθρωπίνης νοήσεως ἐδημοσιεύθη ἐν Λονδίῳ τὸ 1700. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, ὁ Λόκκιος ἐδημοσίευσεν τὸ *Δοκίμιον* περί τῆς πολιτικῆς κυβερνήσεως, ὅπερ σκοπὸν εἶχε νὰ υποστηρίξῃ τὴν νομιμότητα τῆς νέας δυναστείας. Ἡ πραγματεία αὕτη ἐχρησίμευσεν ὡς ὑπόδειγμα εἰς τὸ *Κοινωνικὸν συνάλλαγμα* τοῦ Ῥουσώ. Τὸν Αἰμύλιον τοῦτον ὡσαύτως ἐνέπνευσαν αἱ περὶ τῆς ἀγωγῆς ἐπιστολαὶ τοῦ Λοκίου. Τὸ 1693 ἐδημοσιεύθη ἐπίσης τὸ σύγγραμμα, ὃ *Ἐλλογος Χριστιανισμοῦ*, εἰς ὃ ὁ Λόκκιος ἐζητεῖ νὰ συνδιαλλάξῃ ὅλας τὰς διεπούσας αἱρέσεις. Τὸ βιβλίον περί τοῦ ἐμπορίου, εἶναι ἡ βῆσις ὅλων τῶν συγγραμμάτων περὶ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, αἵτινα ἐδημοσιεύθησαν κατὰ τὸν 18^{ον} αἰῶνα.

Ἄλλ' ὅτι καθιστᾷ περιόδοον τὸ ὄνομα τοῦ Λοκίου, εἶναι τὸ *Δοκίμιόν* του περί τῆς ἀνθρωπίνης νοήσεως, ὅπερ ἔτυχεν ἐν τῇ ἐποχῇ τῆς δημοσιεύσεώς του μεγίστης ὑποδοχῆς, ὡς ἐκ τῆς φήμης τοῦ συγγραφέως καὶ τῆς κριτικῆς καὶ ἐλευθέρου κινήσεως τῶν πνευματικῶν, καὶ ἐπειρὸν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς νεωτέ-

ρας φιλοσοφίας. Ὁ Κ. Κουζίνος ἐδημοσίευσεν λεπτομερῆ ἐκδοσιν τοῦ συγγράμματος τούτου ἐν τῷ τρίτῳ τόμῳ τῶν ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῆς φιλοσοφίας μαθημάτων του. Ἡ κατωτέρω εἰκὼν παριστᾷ τὴν οἰκίαν, ἐνθ' ἡ ὁ Λόκκιος ἐνεφανίσθη εἰς τὸν κόσμον.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΘΩΝ ΚΑΙ ΕΘΙΜΩΝ ΤΩΝ ΝΕΩΓΕΡΩΝ ΛΑΚΩΝΩΝ, (Μαζατωρ.)

Τούτων τὰ οὐσιωδέστερα εἰσὶ τὰ ἀκόλουθα.

Τὸ ἐκδικητικόν,—ὅπερ τοσοῦτον εἶναι ἰρρίζωμενον ἐν ταῖς ψυχαῖς καὶ αὐτῶν τῶν γυναικῶν, ὥστε φαίνεται, πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον, ὅτι οὐδεμία ἀνθρώπινος βόηθεια θέλει ἰσχύσει νὰ τὸ καταστρέψῃ.

Ἄπαντα ἡ Λακωνία εἶναι διηρημένη εἰς γενεὰς ἢ φατρίας, ἐκάστης τῶν ὁποίων προΐσταται εἷς ἢ καὶ πλεοῖστοι διὰ τε τὴν ἀνδρείαν ἢ τὴν περιουσίαν διακρινόμενοι, εἰς οὓς πάντα τὰ λοιπὰ τῆς γενεᾶς μέλη πείθονται. Ὅταν δὲ συμβῇ ἕξις μεταξὺ τῶν γενεῶν, ἅπαντα τὰ μέλη ἐκατέρας ἐτοιμάζονται πρὸς πόλεμον, εἰς ὃν ἂν συμβῇ φόνος ἐπὶ τινα τῶν μελῶν αὐτῶν, τὰ τῆς ἄλλης γενεᾶς, εἰς ἣν ἀνήκει ὁ φονεὺς, ἀνάγκη νὰ προφυλάττωνται, διότι καὶ ὁ μικρότατος αὐτῶν ἡμπορεῖ νὰ φονευθῇ πρὸς ἐκδίκησιν τοῦ ἀποθανόντος, ἕως οὗ διαλλαχθῶσι, καὶ τότε ὁ φονεὺς χρεωστεῖ νὰ ὑπάγῃ νὰ προσκυνήσῃ, ὡς λέγουσι, τοὺς στενωτέρους τοῦ φονευθέντος συγγενεῖς. Οὗτοι δὲ εἶναι ὑπὸ χρεοὶ νὰ θεωρῶσιν αὐτὸν εἰς τύπον τοῦ φονευθέντος συγγενοῦς των, καὶ χρεῖας τυχοῦσης νὰ τὸν προστατεύωσιν. Ἐννοεῖται, ὅτι ὁ τοιοῦτος πρέπει νὰ ὑπακούῃ καὶ συστρατεύηται ὅπου καὶ ὅταν οἱ συχωρήσαντες αὐτὸν θελήσωσιν. Ἡ πρᾶξις αὕτη τῆς συχωρήσεως καλεῖται *ψυχικόν*. Τὸ περίεργον δὲ εἶναι ὅτι πολλάκις ἡ διαλλαγὴ γίνεται διὰ ποσότητός τινος δραχμῶν, αἵτινες δίδονται παρὰ τοῦ φονεῦς πρὸς τοὺς γονεῖς τοῦ φονευθέντος, τὸ αἶμα τοῦ ὁποίου ἐν τῇ πε-